Evropski parlament

2019-2024

Odbor za pravne zadeve

2021/2161(INL)

9.6.2023

OSNUTEK POROČILA

s priporočili Komisiji za digitalizacijo in upravno pravo
(2021/2161(INL))

Odbor za pravne zadeve

Poročevalka: Karen Melchior
(Pobuda – člen 47 Poslovnika)

PR_INL

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

PRILOGA K PREDLOGU RESOLUCIJE: PRIPOROČILA O VSEBINI ZAHTEVANEGA PREDLOGA 12

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

s priporočili Komisiji za digitalizacijo in upravno pravo

(2021/2161(INL))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju člena 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju člena 298 Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju člena 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki določa, da je pravica do dobrega upravljanja temeljna pravica,

– ob upoštevanju skupne izjave Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije o Evropski deklaraciji o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje z dne 15. decembra 2022,

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES[1],

– ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 1049/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2001 o dostopu javnosti do dokumentov Evropskega parlamenta, Sveta in Komisije[2],

– ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o informacijski varnosti v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije (2022/0084(COD)),

– ob upoštevanju predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi ukrepov za visoko skupno raven kibernetske varnosti v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije (2022/0085(COD)),

– ob upoštevanju obsežne sodne prakse Sodišča Evropske unije, ki je priznalo vrsto splošnih načel upravnega prava, ki temeljijo na ustavnih tradicijah držav članic,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 26. januarja 2022 o oblikovanju Evropske deklaracije o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje COM((2022)0027) in priloženega delovnega dokumenta služb Komisije, ki vsebuje poročilo o posvetovanju z deležniki in dejavnostih vključevanja (SWD(2022)0014),

– ob upoštevanju digitalne strategije Komisije: Digitalna Komisija naslednje generacije z dne 30. junija 2022 (C(2022)4388),

---

1 UL L 295, 21.11.2018, str. 39.

2 UL L 145, 31.5.2001, str. 43.

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. septembra 2001 o posebnem poročilu Evropskega varuha človekovih pravic Evropskemu parlamentu po preiskavi na lastno pobudo o obstoju in javni dostopnosti kodeksa dobrega upravnega ravnanja v različnih institucijah in organih Skupnosti[3],

– ob upoštevanju Sklepa Komisije 2000/633/ES, ESPJ, Euratom z dne 17. oktobra 2000 o spremembi svojega poslovnika s priloženim kodeksom dobrega ravnanja osebja Evropske komisije v odnosih z javnostjo[4],

– ob upoštevanju sklepa generalnega sekretarja Sveta/visokega predstavnika za skupno zunanjo in varnostno politiko z dne 25. junija 2001 o kodeksu dobrega upravnega ravnanja za Generalni sekretariat Sveta Evropske unije in njegovo osebje v poklicnih odnosih z javnostjo[5],

– ob upoštevanju priporočila CM/Rec(2007)7 Odbora ministrov Sveta Evrope državam članicam o dobri upravi z dne 20. junija 2007,

– ob upoštevanju načel javne službe za javno upravo EU, ki jih je 19. junija 2012 objavil Evropski varuh človekovih pravic,

– ob upoštevanju zaporednih informativnih listov o digitalni javni upravi za države članice, ki jih je Komisija objavila na spletu,

– ob upoštevanju, da v državah članicah obstajajo splošni akti o upravnem postopku, ki določajo temeljna načela upravnega prava, in področna ali sektorska zakonodaja,

– ob upoštevanju raziskave o načelih dobrega upravljanja v državah članicah Evropske unije, ki jo je naročila švedska vlada pri švedski agenciji za javno upravljanje,

– ob upoštevanju študije o načelih dobre uporabe temeljnih podatkov pri izvajanju digitaliziranih storitev javne uprave, ki jo je izvedla danska vlada iz danske agencije za digitalizacijo (digitaliseringsstyrelsen),

– ob upoštevanju poročila Evropskega pravnega inštituta iz leta 2022 o vzorčnih pravilih za oceno učinka algoritemskih sistemov odločanja, ki jih uporablja javna uprava[6],

– ob upoštevanju opomb z brifinga, predstavljenih na konferenci o upravnem pravu EU, ki sta jo organizirala Tematski sektor Odbora Evropskega parlamenta za pravne zadeve in Univerza v Leónu (León, 27. in 28. april 2011)[7],

---

3 UL C 72 E, 21.3.2002, str. 331.

4 UL L 267, 20.10.2000, str. 63.

5 UL C 189, 5.7.2001, str. 1.

6 https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Model_Rules_on_Impact_Assessment_of_ADMSs_Used_by_Public_Administration.pdf.

7 http://www.europarl.europa.eu/committees/sl/juri/studiesdownload.html?languageDocument=SL&file=59983.

– ob upoštevanju priporočil iz delovnega dokumenta o stanju in prihodnjih možnostih upravnega prava EU, ki ga je delovna skupina za upravno pravo EU 22. novembra 2011 predstavila Odboru za pravne zadeve[8],

– ob upoštevanju ocene evropske dodane vrednosti o zakonu Evropske unije o upravnem postopku, ki jo je enota za evropsko dodano vrednost 6. novembra 2012 predstavila Odboru za pravne zadeve[9],

– ob upoštevanju javnega posvetovanja o splošnih pravilih za odprto, neodvisno in učinkovito evropsko upravo ter njegovega zbirnega poročila iz julija 2018, ki ga je Odboru za pravne zadeve 10. julija 2018 predstavila enota za evropsko dodano vrednost, Evropska parlamentarna raziskovalna služba[10],

– ob upoštevanju ocene učinka možnih ukrepov na ravni EU za odprto, učinkovito in neodvisno upravo EU, ki jo je julija 2018 zaključil oddelek za predhodno oceno učinka Evropske parlamentarne raziskovalne službe in je bila 10. julija 2018 predstavljena Odboru za pravne zadeve[11],

– ob upoštevanju ocene evropske dodane vrednosti za leto 2022 o digitalizaciji in upravnem pravu, ki jo je oddelek za evropsko dodano vrednost [30. maja 2023] predstavil Odboru za pravne zadeve[12],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2013 s priporočili Komisiji o zakonu Evropske unije o upravnem postopku[13],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2016 o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije ter predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije,[14]

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. oktobra 2017 o spremljanju uporabe prava EU v letu 2015 (2017/2011(INI)),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. julija 2022 o boljšem pravnem urejanju: združujemo moči za pripravo boljše zakonodaje (2021/2166(INI)),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. maja 2021 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope: odprava ovir za delovanje enotnega digitalnega trga in izboljšana uporaba umetne inteligence za evropske potrošnike (2020/2216(INI)),

---

8 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/juri_wdadministrativelaw_/juri_wdadministrativelaw_en.pdf.

9 http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/juri/dv/eav_lawofadminprocedure_/EAV_LawofAdminprocedure_EN.pdf.

10 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/621841/EPRS_STU(2018)621841_EN.pdf

11 https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/621841/EPRS_STU(2018)621841_EN.pdf

12 https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sl/document/EPRS_STU(2022)730350

13 UL C 440, 30.12.2015, str. 17.

14 https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/150700/consultation-eu-law-summary-report.pdf

– ob upoštevanju nadaljnjega ukrepanja Komisije na podlagi resolucije Evropskega parlamenta s priporočili Komisiji o zakonu Evropske unije o upravnem postopku, ki ga je Komisija sprejela 24. aprila 2013,

– ob upoštevanju nadaljnjega ukrepanja Komisije na podlagi resolucije Evropskega parlamenta o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije, ki jo je Komisija sprejela 4. oktobra 2016,

– ob upoštevanju nadaljnjega ukrepanja Komisije na podlagi resolucije Evropskega parlamenta o boljšem pravnem urejanju: združujemo moči za pripravo boljše zakonodaje, ki jo je Komisija sprejela 22. oktobra 2022,

– ob upoštevanju členov 47 in 54 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za pravne zadeve (A9-xxxx/xxxx),

A. ker je Unija z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe dobila ustrezno pravno podlago za sprejetje zakona EU o upravnem postopku;

B. ker je temeljna pravica do dobrega upravljanja iz člena 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah postala pravno zavezujoča kot primarno pravo;

C. ker je treba v Uniji, ki temelji na načelu pravne države, zagotoviti, da so procesne pravice in obveznosti vedno ustrezno opredeljene, razvite in upoštevane; ker imajo državljani pravico od institucij, organov, uradov in agencij Unije pričakovati visoko raven transparentnosti, učinkovitosti, odzivnosti in hitrega izvrševanja, prav tako pa so upravičeni do informacij o možnostih, ki jih imajo za nadaljnje ukrepanje v zadevni zadevi;

D. ker je učinkovita uprava Unije bistvenega pomena za javni interes in ker lahko presežek ter pomanjkanje pravil in postopkov privedeta do nepravilnosti pri upravljanju, ki so lahko tudi posledica protislovnih, nedoslednih ali nejasnih pravil in postopkov; ker ustrezno strukturirani in dosledni upravni postopki podpirajo tako učinkovito upravo kot tudi pravilno uveljavljanje temeljne pravice do dobrega upravljanja ter imajo dodano vrednost pri spodbujanju transparentnosti in prevzemanja odgovornosti, s čimer se krepi legitimnost Unije in povečuje zaupanje državljanov v upravo Unije;

E. ker se Unija že več let sooča z velikim nezaupanjem državljanov, to pa lahko vpliva na njeno legitimnost; ker mora Unija državljanom Unije zagotoviti hitre, jasne in vidne odgovore, da bi se odzvala na njihove pomisleke;

F. ker so obstoječa pravila in načela Unije o dobri upravi razpršena po različnih virih: primarnem pravu, sodni praksi Sodišča Evropske unije, sekundarni zakonodaji, mehkem pravu in enostranskih zavezah institucij Unije;

G. ker imajo obstoječi notranji kodeksi ravnanja različnih institucij omejen učinek, se med seboj razlikujejo in niso pravno zavezujoči;

H. ker bi bil ob upoštevanju priporočil Skupine držav proti korupciji (GRECO) Sveta Evrope jasen in zavezujoč sklop pravil za upravo Unije pozitiven signal v boju proti

korupciji v javni upravi;

I. ker že od leta 2001 Parlament v svojih resolucijah in njihovih prilogah od Komisije dosledno zahteva zakonodajne ukrepe na tem področju; ker je prav tako leta 2013 zahteval zakon Evropske unije o upravnem postopku, leta 2016 pa zlasti predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije; ker je pravzaprav Parlament v svojih pozivih nenehno vztrajal pri sprejetju uredbe Evropske unije o upravnem postopku, ki bi določala splošna postopkovna pravila za upravne dejavnosti uprave Unije, tj. institucij, organov, uradov in agencij Unije (evropsko pravo o upravnem postopku);

J. ker ta poziv temelji na podrobnih ocenah učinka, ki med drugim količinsko opredeljujejo stroške upravnih postopkov; ker je bilo v oceni učinka iz leta 2018 ugotovljeno, da fragmentarnost upravnih postopkov v institucijah in organih EU negativno vpliva na odprtost, učinkovitost in neodvisnost EU, in ker je bilo zaključeno, da se bodo s prehodom na digitalizirano upravo ti negativni učinki najverjetneje še okrepili; ker bi morala Komisija ob predstavitvi predloga predložiti tudi oceno učinka;

K. ker je Parlament sodeloval v javnem posvetovanju o potrebi po vzpostavitvi evropskega prava o upravnem postopku, pri čemer je 76 % vprašanih podprlo sprejetje dodatnih ukrepov na ravni Unije za izboljšanje in poenostavitev upravnih postopkov Unije, med glavnimi razlogi za posredovanje EU so navedli izboljšanje učinkovitosti in transparentnosti, medtem ko so med najbolj problematičnimi vprašanji izpostavili operativno nedoslednost in stroške upravnega bremena; ker bi morala Komisija leta 2023 še naprej izvajati ustrezna javna posvetovanja z vsemi zadevnimi akterji, zlasti pa bi morala izkoristiti posebno znanje in ekspertizo evropskega varuha človekovih pravic, saj se prav na njega obračajo ljudje s pritožbami o zlorabah v organih in institucijah Unije;

L. ker se je Parlament pri pripravi svoje resolucije iz leta 2016 o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije posvetoval z akademskim svetom, strokovnjaki in pravno skupnostjo; ker je Komisija v svojih nadaljnjih ukrepih, sprejetih 24. aprila 2013 na podlagi resolucije Parlamenta z dne 15. januarja 2013, navedla, da bo začela podroben pregled stanja obstoječega upravnega prava EU in morebitnih pomanjkljivosti v vseh institucijah, da bo ocenila pristope držav članic k tem vprašanjem ter se posvetovala z akademiki, praktiki in pravno skupnostjo, in tako opravila poglobljeno analizo vseh vidikov tega vprašanja; ker Komisija deset let pozneje še ni obvestila Parlamenta o rezultatih napovedanega pregleda stanja in poglobljene analize;

M. ker je Komisija v istih nadaljnjih ukrepih iz leta 2013 navedla tudi, da bo treba pri vseh prihodnjih pobudah upoštevati obstoječi okvir upravnih pravil ter kompleksno razmerje med horizontalnimi pravili in pravili za posebne sektorje, številne vzroke za morebitne nepravilnosti pri upravljanju in več možnih načinov za njihovo odpravo ter omejitve uporabe člena 298 PDEU; ker Komisija do zdaj ni predložila nobene take ocene;

N. ker je Komisija leta 2022 prvič na podlagi člena 298 PDEU predstavila dva predloga – o informacijski varnosti in kibernetski varnosti v upravi Unije (tj. njenih institucijah, organih, uradih in agencijah) – in sicer, ker na teh dveh področjih ni skupnega pristopa in ker ima vsaka od navedenih upravnih struktur pri njuni obravnavi bodisi lastna

pravila, ki temeljijo na poslovniku ali ustanovnih aktih, bodisi jih sploh nima;

O. ker obstoj horizontalnih pravil in pravil za posebne sektorje ne more biti niti izgovor niti ovira za to, da se ne sprejme evropsko pravo o upravnem postopku, s čimer bi se vzpostavil osnovni in splošni referenčni okvir prava o upravnem postopku, ki bi ga morala upoštevati vsaka uprava Unije, ne glede na sektor njenega delovanja; ker takšni splošni normativni pogoji obstajajo v številnih državah članicah Unije ne glede na njihovo strukturo, področje ali sektor in vzporedno s pravili za posebne sektorje;

P. ker se zaradi fragmentarnosti ustreznih pravnih okvirov med upravami Unije znatno podvajajo prizadevanja pri vzpostavljanju in ohranjanju notranjih pravil, pa tudi upravne prakse niso interoperabilne; ker za državljane Unije raznolikost teh pravil pomeni še več primerov napačnega razumevanja, tolmačenja in nespoštovanja predpisov; ker bi vzpostavitev osnovnega in splošnega referenčnega okvira evropskega prava o upravnem postopku za upravo Unije ustvarila upravno okolje z enotnimi načeli, standardiziranimi pravili in izvajanjem najboljših praks, kar pa ne izključuje dejstva, da obstajajo pravila za posebne sektorje, ki veljajo tudi na nacionalni ravni; ker je poleg tega določitev evropskega prava o upravnem postopku skladna z zahtevo, da je treba delovati ob ustreznem spoštovanju avtonomije ali pristojnosti vsake institucije in organa Unije, slednji pa bodo še naprej v polni veljavi;

Q. ker je zaradi tehnološkega napredka in potrebnih prizadevanj za digitalizacijo s strani držav članic, tudi v zvezi z njihovo javno upravo in storitvami, uprava Unije prav tako pričela s podobnimi digitalnimi aktivnostmi; ker uprava Unije čedalje redkeje deluje kot ločen subjekt, temveč se povezuje z nacionalnimi javnimi upravami, saj želi služiti državljanom;

R. ker je bilo v evropski študiji o oceni dodane vrednosti za leto 2022 podobno kot v študiji o oceni učinka iz leta 2018 poudarjeno, da se z digitalizacijo povečuje potreba po centralizaciji in harmonizaciji ter da se zaradi nenehne digitalizacije odpirajo nova vprašanja in izzivi;

S. ker so se v sodni praksi Sodišča razvila uveljavljena postopkovna načela, ki veljajo za postopke držav članic v zadevah Unije in ki bi morala a fortiori veljati za neposredno upravljanje Unije; ker je mogoče pričakovati, da se bo sodna praksa Sodišča kmalu še bolj razvila in zajela pojave, ki so povezani z razvojem digitalizacije v upravnih postopkih, kot je na primer avtomatizirano odločanje;

T. ker Evropska deklaracija o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje razglaša digitalna načela, ki naj bi služila vsem Evropejcem;

U. ker je Komisija v Digitalnem kompasu do leta 2030 za Unijo določila vizijo digitalno preoblikovane Evrope leta 2030 v skladu z evropskimi vrednotami; ker je cilj programa politike digitalnega desetletja še bolj okrepiti digitalno vodstvo ter opolnomočiti državljane in podjetja, s čimer bi digitalna preobrazba postala gonilo trajnostne ekonomske rasti in socialne blaginje v Evropi, kar bi bilo treba med drugim doseči z razvijanjem digitalnih spretnosti in kompetenc delovne sile, da se omogoči čim večja participacija zaposlenih v digitalnem gospodarstvu, kot tudi z digitalizacijo javnih

storitev ter s tem, da bi bile le-te bolj učinkovite in enostavne za uporabo ter tako koristile vsem v naši družbi;

V. ker so v digitalni strategiji Komisije iz leta 2022: Digitalna Komisija naslednje generacije opredeljeni cilji, s katerimi bo uprava Komisije podpirala uresničevanje strateških prednostnih nalog EU in dajala zgled, ter med drugim uveljavljala naslednje elemente: opolnomočenje svojega osebja, omogočanje digitalno pripravljenega oblikovanja politik s smernicami in podporo v celotnem ciklu politik Unije ter koriščenje prednosti podatkov in inovativnih tehnologij za preoblikovanje svojih upravnih postopkov; strategija pa kaže namero, kako se bosta v prihodnjih letih razvijala digitalizacija upravnih postopkov in interakcija uprave Unije z državljani; ker bi moral biti ta razvoj pospremljen z naborom pravil, ki urejajo upravne postopke, in v celotni upravi Unije tudi harmoniziran;

W. ker ima lahko razvoj novih tehnologij, kot so umetna inteligenca in avtomatizirani sistemi odločanja, pomembno vlogo pri modernizaciji in izboljšanju delovanja javne uprave, če so uporabljene tehnologije zelo zanesljive in zaupanja vredne; ker bi bilo treba možnost javne uprave, vključno z upravo Unije, da uporabi takšne nove tehnologije, vendarle omejiti z načelom zakonitosti in s težnjo, da se zagotovi spoštovanje pravic državljanov; ker se lahko zaradi uporabe novih tehnologij, kot so umetna inteligenca in avtomatizirani sistemi odločanja, pojavijo posebne težave pri spoštovanju načela dobrega upravljanja in pravice do pravnega pregleda, zato je potrebna posebna analiza elementov, kot so transparentnost, prevzemanje odgovornosti, skladnost in nediskriminacija, pri čemer se mora upoštevati tveganje algoritemske pristranskosti;

X. ker bi bilo treba priznati tveganja rabe umetne inteligence in strojnega učenja, zlasti v kontekstu uprave Unije, ko lahko med državljani in upravo nastopi občutna vrzel v položaju moči; ker bi zato morala biti uporaba strojnega učenja s strani uprave Unije omejena na zbiranje, organiziranje, strukturiranje, pretvorbo, kombiniranje in prilagajanje podatkov, kot so optično prepoznavanje znakov, prepoznavanje predmetov ali pretvorba govora v besedilo;

Y. ker je leta 2022 Evropski pravni inštitut predstavil poročilo z vzorčnimi pravili o oceni učinka algoritemskih sistemov odločanja, ki jih uporablja javna uprava, in v njem predlagal vzorčna pravila, kadar takšni algoritemski sistemi odločanja sprejemajo odločitve ali podpirajo človeško odločanje – to je odločitev javnega organa (tudi na ravni Unije), da sprejme ali ne sprejme ukrepa – ki bi lahko imela pomembne učinke na javnost[15];

Z. ker je bila v preteklosti programska oprema, razvita za potrebe javne uprave, pogosto zaprtokodna, kar pomeni, da državljani kljub temu, da so zanjo plačali, te kode niso mogli preveriti ali jo ponovno uporabiti; ker je treba priznati, da uprava Unije razvija, objavlja in uporablja odprtokodno kodo za programsko opremo, in tako prispeva k izpolnjevanju načela „javni denar – javna koda“; ker se na podlagi tega načela spodbujata ponovna uporaba in izboljšanje obstoječe kode, da bi se znižali stroški

15 https://www.europeanlawinstitute.eu/fileadmin/user_upload/p_eli/Publications/ELI_Model_Rules_on_Impact_Assessment_of_ADMSs_Used_by_Public_Administration.pdf

razvoja programske opreme in s tem stroški digitalizacije; ker je zato treba nenehno spodbujati uporabo odprtokodne programske opreme s strani uprave Unije[16];

AA. ker dostop državljanov Unije do digitalnih upravnih storitev pogojujejo dejavniki, kot so starost, zaupanje ali volja do uporabe tehnoloških rešitev; ker bi uprava Unije to morala upoštevati že med razvijanjem digitalnih rešitev za storitve, ki jih zagotavlja, če želi ohraniti zaupanje državljanov in jim dopustiti, da se prilagodijo na obstoj digitalne storitve;

AB. ker so bila že opredeljena naslednja načela za digitalne javne storitve in upravo: (i) na človeka osredotočene in dostopne digitalne javne storitve na vseh ravneh, (ii) možnost, da vsaka oseba sodeluje pri ustvarjanju in izboljševanju digitalnih javnih storitev, ki so prilagojene njenim potrebam in željam, (iii) načelo „samo enkrat“, in sicer da bi morala vsaka oseba svoje podatke ali informacije predložiti samo enkrat, ko digitalno komunicira z javnimi upravami po vsej Uniji, (iv) interoperabilnost digitalnih storitev, ki jih ponuja javni sektor, kot so rešitve za digitalno identiteto z omogočeno prenosljivostjo podatkov po vsej Uniji, (v) obsežno sodelovanje ljudi in z ljudmi, ki ga omogočajo digitalne tehnologije in rešitve, ter spodbujanje razvoja participativnih pobud na vseh ravneh, (vi) prispevek digitalnih tehnologij in rešitev k boljši ravni javne varnosti in zaščite;

1. meni, da po 70 letih nenehnega razvoja javne uprave Unije in 13 letih od začetka veljavnosti Lizbonske pogodbe, ki določa pravno podlago za člen 298 PDEU, ni nobenega razloga, da načela dobre uprave ne bi bila vključena v zavezujočo zakonodajo;

2. opozarja, da je Parlament v resoluciji z dne 15. januarja 2013 in v resoluciji z dne 9. junija 2016 v skladu s členom 225 PDEU pozval k sprejetju uredbe o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije v skladu s členom 298 PDEU; opominja, da je v svoji resoluciji z dne 9. junija 2016 zlasti pozval Komisijo, naj predloži zakonodajni predlog, ki bo vključen v njen delovni program za leto 2017; obžaluje, da Komisija doslej ni predložila predloga, vezanega na njegove zahteve;

3. ugotavlja, da Komisija ni navedla nobenih utemeljenih ali prepričljivih argumentov za svoje neukrepanje, in obžaluje, da doslej ni predstavila nobene poglobljene analize ali študije o tej temi;

4. poziva Komisijo, naj na podlagi člena 298 PDEU nujno pripravi zakonodajni predlog uredbe o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije, ki ga bo vključila v svoj delovni program za leto 2024, tako da bodo sozakonodajalci lahko začeli z delom na tem predlogu takoj ob začetku novega zakonodajnega obdobja; zahteva, naj se pri oblikovanju predloga upoštevajo priporočila iz priloge k tej resoluciji, in poziva Komisijo, naj predlog uredbe iz priloge k resoluciji z dne 9. junija 2016 obravnava kot izhodiščno podlago za pripravo zahtevanega predloga ter upošteva napredek digitalizacije in njen vpliv na upravo in upravni postopek Unije;

[16] https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/informatics/open-source-software-strategy_sl#opensourcesoftwarestrategy

5. meni, da zahtevani predlog ne bo povzročil finančnih posledic;

6. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo in priložena priporočila posreduje Komisiji in Svetu.

PRILOGA K PREDLOGU RESOLUCIJE: PRIPOROČILA O VSEBINI ZAHTEVANEGA PREDLOGA

Priporočilo 1 (na podlagi predloga Komisije o uredbi o odprti, učinkoviti in neodvisni upravi Evropske unije):

Evropski parlament meni, da bi moral biti predlog Komisije v obliki uredbe o določitvi splošnega akta v zvezi z upravnim postopkom, kot je navedeno v Prilogi k resoluciji Parlamenta z dne 9. junija 2016 za odprto, učinkovito in neodvisno upravo Evropske unije.

Priporočilo 2 (o načelih, ki usmerjajo digitalizacijo upravnih postopkov Unije)

Evropski parlament meni, da bi morala Komisija pri predložitvi predloga, zahtevanega v tej resoluciji, upoštevati napredek na področju digitalizacije in njegov vpliv na upravne postopke uprave Unije. Upoštevati bi bilo treba zlasti naslednje:

1. v zvezi s splošnimi vidiki:

(i) načelo „samo enkrat“, in sicer da bi morala vsaka oseba svoje podatke ali informacije predložiti samo enkrat, kadar digitalno komunicira z upravo Unije, pri čemer se v tem pogledu izhaja tudi iz vzpostavitve evropske denarnice za digitalno identiteto;

(ii) interoperabilnost digitalnih storitev, ki jih ponuja uprava Unije;

(iii) prispevek digitalnih tehnologij in rešitev k višji ravni javne varnosti in zaščite;

(iv) vzpostavitev postopkov in razjasnitev uporabe digitalnih tehnologij pri zunanjem komuniciranju uprave Unije zaradi sprejetja protiukrepov za odpravo obstoječih vrzeli, povečanja pravne varnosti, zagotavljanja večjega števila obravnavanih primerov upravne nepravičnosti in za izhod iz kroga nezaupanja;

2. v zvezi z dostopnimi in vključujočimi digitalnimi javnimi storitvami:

(i) digitalne javne storitve morajo biti osredotočene na človeka in dostopne na vseh ravneh;

(ii) vsaka oseba bi morala imeti možnost sodelovanja pri oblikovanju in izboljšanju digitalnih javnih storitev, ki so prilagojene njenim potrebam in željam;

(iii) vedno bi bilo treba zagotoviti analogne alternative digitalnim storitvam, na voljo pa bi morala biti tudi kontaktna točka s fizično osebo, ki bi pomagala reševati morebitne težave, do katerih bi lahko prišlo pri uporabi digitalnih storitev s strani državljanov Unije;

(iv) digitalne javne storitve morajo biti dostopne invalidom;

(v) digitalne javne storitve bi morale biti dostopne tudi prek različnih naprav;

3. v zvezi z varnostjo, prevzemanjem odgovornosti in varstvom podatkov:

(i) načelo „javni denar – javna koda“, ki določa, da mora biti izvorna koda vsake programske opreme, razvite z javnimi sredstvi, na voljo javnosti za namene študija in ponovne uporabe;

(ii) zasebnost in varnost uporabnikov digitalnih javnih storitev je treba zaščititi;

(iii) pravica do napake in pravica do popravka;

(iv) pravica do pojasnila, ki se razume kot pravica do pojasnila rezultata algoritma in odločitve, sprejete po algoritemski oceni;

(v) načelo transparentnosti glede meril, na podlagi katerih se sprejemajo avtomatizirane odločitve, kadar te odločitve vplivajo na državljane.

Priporočilo 3 (o načelih za razvoj in uvedbo digitalnih rešitev)

Zavedati se je treba nujnosti razvoja novih digitalnih rešitev za izpolnjevanje potreb uprave Unije v procesu digitalizacije. Da bi zajamčili, da takšne rešitve najbolje služijo državljanom in osebju Unije, je treba upoštevati naslednja načela:

(i) osebje Unije bi moralo biti v središču razvojnega procesa, saj najbolje razume upravne postopke in robne primere, tj. težave ali situacije, ki se zgodijo le na najvišji ali najnižji točki razpona možnih vrednosti ali v skrajnih razmerah;

(ii) razmisliti bi bilo treba o razvoju lastnih internih digitalnih rešitev, ki so bistvene za izvajanje zadevne javne storitve;

(iii) namesto razpisov za monolitne megaprojekte, za katere se lahko poteguje le nekaj velikih podjetij in pri katerih obstaja večje tveganje zamude in prekoračitve proračuna, bi bilo treba postopke javnih naročil za digitalizacijo projektov in procesov v fazi zunanjega izvajanja razdeliti na razpise za manjše projekte, da bi bila naročila za digitalizacijo bolj dostopna MSP;

(iv) digitalizacije ne bi smeli obravnavati zgolj kot proces zmanjševanja stroškov: pomembno se je zavedati, da so za dejansko digitalizacijo potrebne tudi naložbe v tehnologijo in osebje;

(v) digitalizacijo bi bilo treba izvesti tako, da bo imelo osebje več časa za opravljanje nalog, povezanih z njihovim strokovnim znanjem, in sicer prek avtomatizacije ponavljajočih se nalog in nudenja pomoči zaposlenim pri zagotavljanju, da uprava Unije izpolnjuje načela in cilje iz Priporočila 2;

(vi) digitalizacija ne bi smela povzročiti, da se specializirane naloge prenesejo na osebje z nespecializiranimi kompetencami, ki ni ustrezno usposobljeno in nima potrebnih virov za opravljanje takih nalog.